

บทที่ 3

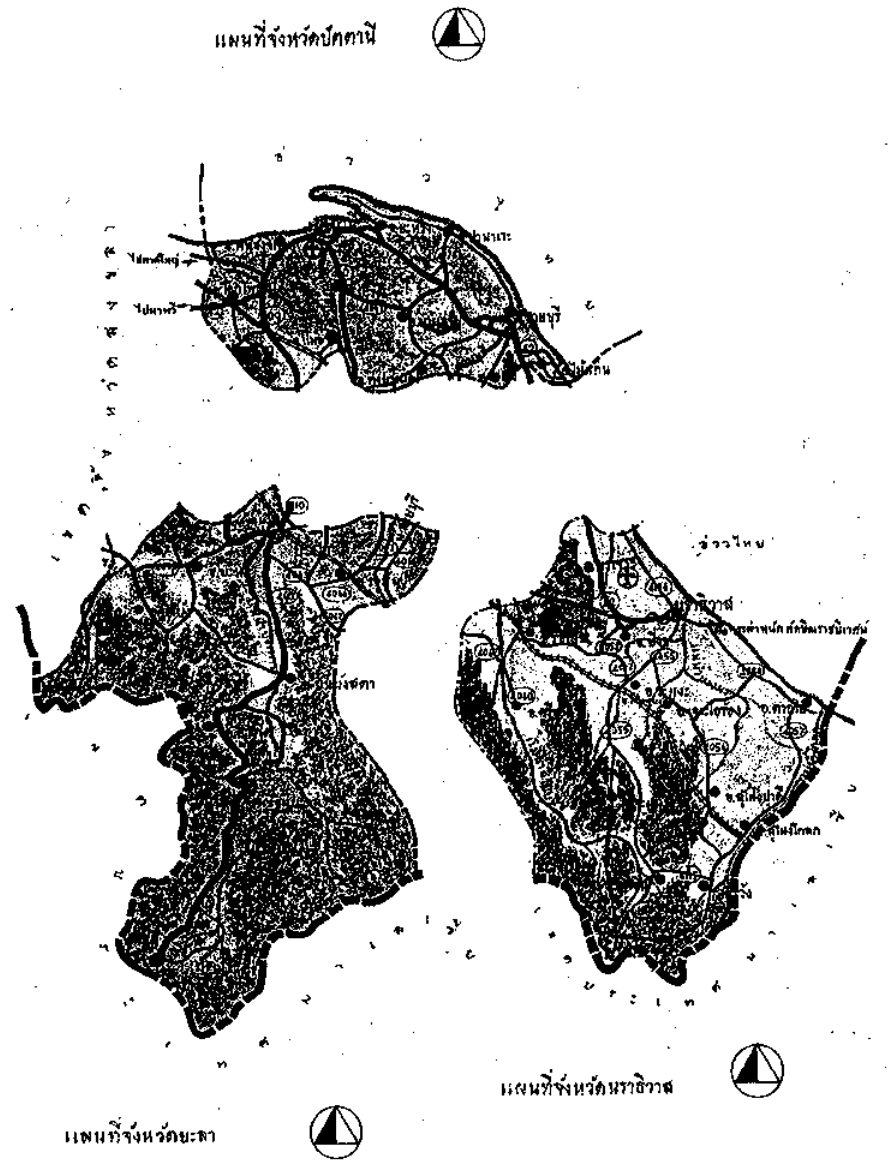
วิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาข้อมูลทั้งด้านสังคมศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการในการเลี้ยง การกระจายตัวของประชากร และลักษณะประจำพันธุ์ไก่เบตง โดยแบ่งออกเป็น 2 การทดลองดังนี้

3.1 การทดลองที่ 1

3.1.1 การเลือกสถานที่ทำการวิจัย

การวิจัยนี้ โดยใช้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย (จังหวัดปัตตานี นราธิวาส และยะลา) ที่เลี้ยงไก่เบตงเป็นหลักอยู่เป็นจำนวนมาก รวม 8 อำเภอ (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 สถานที่ทำการวิจัย
ที่มา: กิตติพร และพิณกนก (2539)

3.1.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้จะอยู่ในลักษณะของการวิจัยภาคสนาม (field survey) โดยจะเป็นการออกไป สัมภาษณ์บุคคลเป้าหมาย ได้กำหนดตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 300 ตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง ทำการ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) และแบบกำหนดจำนวน (Quota sampling)

3.1.3 การจัดทำแบบสัมภาษณ์

ได้มีการจัดทำแบบสัมภาษณ์ขึ้นในเดือนกันยายน 2542 โดยมีการตรวจสอบถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ หลังจากนั้นจึงได้มีการทดสอบแบบสอบถามโดยให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ช่วย ตรวจสอบในเดือนธันวาคม 2542 และได้ทำการแก้ไขส่วนที่เป็นจุดอ่อนต่าง ๆ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.1.4 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) ในการสัมภาษณ์เกษตรกร มี ลักษณะคำถามแบบปลายปิด (closed-ended question) และคำถามปลายเปิด (opened-ended question) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

1. ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ความรู้ วิธีการเลี้ยงไก่เบตง และการตลาด
3. ความต้องการเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เบตง
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการเลี้ยงไก่เบตงของเกษตรกร

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ใช้การวิเคราะห์โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะแสดงออกในรูปสถิติพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ และค่ามัธยฐาน

3.1.6 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากสมาชิกครัวเรือนเกษตรกร ที่เลี้ยงไก่เบตงซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในปี พ.ศ. 2543 จำนวนทั้งสิ้น ครัวเรือน โดยศึกษาครัวเรือนละ 1 คน

3.1.7 นิยามศัพท์

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก อาชีพรอง หรือรับจ้างประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการเกษตร มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ไก่เบตง หมายถึง ไก่เบตงพื้นเมืองพันธุ์แท้ที่เกษตรกรเลี้ยงอยู่โดยทั่วไป มีลักษณะคือ ในช่วงระยะไก่เล็ก ขนบนตัวแทบไม่มี พอโตขึ้นมีอายุเฉลี่ยประมาณ 1 เดือน ขนเริ่มออกเต็มตัว ยกเว้นที่ลำคอจะมีขนน้อยมากจนมองเห็นหนังคอสีแดง เมื่อโตขึ้นเต็มวัย หรือมีน้ำหนัก 1-1.5 กิโลกรัมขึ้นไป ไก่เบตงมีขนสีเหลืองอ่อนตลอดลำตัวทั้งเพศผู้และเพศเมีย มีหงอนจักร ปากและแข้งมีสีเหลืองผสมสีแดง คิ้วหูสีแดง คิ้ว และบริเวณตาจะมีขนสีเหลืองแซมสีขาว ที่บริเวณปลายปีกและหางของไก่เพศผู้และเพศเมียไม่มีขนปีกหลัก (Primary Feather) และขนหางในส่วนของ Main Tail Feather จะไม่มีหรือมีการพัฒนาน้อยมาก ลำแข้งมีสีเหลืองตลอด หนังตลอดลำตัวก็มีสีเหลืองเช่นกัน เคียงเมื่อโตเต็มที่จะยาวไม่เกิน 1 ซม. เพศผู้มีน้ำหนักเมื่อโตเต็มที่สูงสุดไม่เกิน 3 กิโลกรัม ออกใหญ่ น่องใหญ่ ลำตัวกว้างลึก เพศเมียมีน้ำหนักตัวเมื่อโตเต็มที่ประมาณ 1.9 กิโลกรัม ตัวไข่มีขนาดค่อนข้างสั้น น้ำหนักฟองไข่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45 กรัม (Horse, 1989; Tai and Huang, 1989; ทวีและอรพิน, 2537; นิรัตน์และรัตนา, 2539)

เทคโนโลยีการผลิตไก่เบตง หมายถึง วิทยาการที่เกี่ยวข้องกับระบบและวิธีการเลี้ยงดูแลไก่เบตงได้แก่ เรื่องโรงเรือนไก่เบตง วิธีการเลี้ยงและการคัดเลือกพันธุ์ อาหารและการให้อาหาร การป้องกันโรคด้วยวัคซีน และการรักษาโรค และการกำจัดพยาธิ

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไก่เบตง หมายถึง ความรู้ในเนื้อหาทางวิชาการ ทักษะที่เกิดจากการปฏิบัติ หรือการสังเกต ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เบตง โรงเรือน วิธีการเลี้ยง การคัดเลือกพันธุ์ อาหารและการให้อาหาร โรค พยาธิ การป้องกันโรคของเกษตรกร ซึ่งวัดได้จากการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบความรู้จำนวน 12 ข้อ แล้วนำมาจัดแบ่งระดับ โดยการปรับค่าคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐานแบบที-ปกติ ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความรู้ระดับดี ระดับปานกลาง และมีค่าน้อย

ระดับการเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึง ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารด้านการผลิตไก่เบตงจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสารการเกษตร หนังสือพิมพ์ ชมรมผู้เลี้ยงไก่เบตง และหอกระจายข่าวหมู่บ้าน โดยแบ่งความคิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ ไม่เคยได้รับข่าวสาร เคยได้รับบางครั้ง และได้รับสม่ำเสมอ

ระดับความต้องการเทคโนโลยีการผลิตไก่เบตง หมายถึง ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความต้องการเทคโนโลยีการผลิตไก่เบตงในแต่ละเรื่อง ซึ่งได้แบ่งความต้องการออกเป็น 4 ระดับ คือ ความต้องการมาก ปานกลาง น้อย และไม่ต้องการ ให้คะแนนแต่ละระดับความต้องการเท่ากับ 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และนำไปเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนของความถี่ความต้องการแต่ละระดับ

3.2 การทดลองที่ 2

3.2.1 อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

การสำรวจจำนวนและการกระจายของประชากรและลักษณะประจำพันธุ์ของไก่เบตง มีวิธีการดังต่อไปนี้

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- 1.1 แบบสอบถามการสำรวจจำนวนและการกระจายของประชากรไก่เบตง
- 1.2 พันธุ์ไก่เบตงจำนวน 50-100 ตัว
- 1.3 เครื่องชั่งน้ำหนักไก่ขนาด 1 กก. 10 กก. และ 30 กก.
- 1.4 ไม้บรรทัด .
- 1.5 เวอร์เนีย
- 1.6 สายวัด
- 1.7 อุปกรณ์บังคับไก่
- 1.8 เครื่องมือวัดสีไข่แดงวัดโดยใช้หัตถ์สีโรซของบริษัทโรซ
- 1.9 Haugh guage and Micrometer
- 1.10 โรงเรือนไก่ทดลอง และกรงทดลอง
- 1.11 อาหารไก่

3.2.2 วิธีการทดลอง

1. ทำการสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวน และการกระจายของไก่เบตงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แหล่งที่มาหาข้อมูลคือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและสำนักงานเกษตรจังหวัด สำหรับในท้องที่ที่มีไก่เบตงจำนวนมากในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส จะมีการสำรวจ และสอบถามเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอ และตำบล (ปศุสัตว์อำเภอ เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เพิ่มเติม และสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เบตง เพื่อเป็นการตรวจสอบความไม่สมบูรณ์ หรือความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้

ข้อมูลที่ได้ นำมาประกอบการวิเคราะห์ทางสถิติ จำนวนไก่เบตง ในช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2543 ของแต่ละจังหวัด

2. การศึกษาลักษณะประจำพันธุ์พันธุ์ของไก่เบตง

ทำการซื้อพันธุ์ไก่เบตง จำนวน 50-100 ตัว ประกอบด้วยไก่เบตงอายุ 1 สัปดาห์ และไก่เบตงที่โตเต็มที่แล้ว จากหมู่บ้านใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยทยอยซื้อครั้งละ 20-30 ตัว ไก่เบตงที่ซื้อมาทั้งหมด เป็นไก่ที่ปล่อยเลี้ยงตามธรรมชาติ ไม่มีการให้อาหารเสริมใด ๆ

การศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ จะกระทำในวันถัดไป หลังจากไก่มาถึงฟาร์มเลี้ยงสัตว์ทดลองของมหาวิทยาลัย จะทำการศึกษาไก่แบ่ง 3 ระยะ คือ (1) ระยะลูกไก่-อายุ 8 สัปดาห์ (2) ระยะ 16 สัปดาห์ (3) ระยะ 24 สัปดาห์-เริ่มไข่ (เพศเมีย) และอายุ 24 สัปดาห์ (เพศผู้) และ(4) อายุ 1 ปี (เพศเมีย) และอายุ 1-2 ปี (เพศผู้) ลักษณะที่ศึกษา จะศึกษาลักษณะตามวิธีของ The American Poultry Association (1985) ดังนี้ คือ Size and Weight, Shape and Type, Color and Feather บันทึกรูปร่าง น้ำหนักไก่ จำนวนไข่ น้ำหนักไข่ คุณภาพไข่ ความหนาของไข่ขาว และลักษณะทางซาก (dressing percentage) เป็นต้น

3.2.3 สถานที่ทำการทดลอง

สถานที่ทำการทดลอง ทดลองที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ทดลองของสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ระยะลา อำเภอมือเมือง จังหวัดยะลา และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ทดลองของแผนกเทคโนโลยีการเกษตร ภาควิชาเทคโนโลยีและการอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี

3.2.4 ระยะเวลาทำการทดลอง

ใช้เวลาทดลอง 12 เดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2542 ถึง เดือนกันยายน 2543